

**PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2014
MUUTOKSET OPETUSHALLITUS 29.10.2025**

**TORNION KAUPUNGIN PAIKALLISEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN
MUUTOKSET 1.2.2026 lukuihin 5 ja 7.**

(Lukijalle: poistettavat kohdat yliviivattu, lisäykset/muutokset vihreällä)

Sisällys

Luku 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestäminen	2
5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä	2
5.4. Opetuksen järjestämistapoja	5
5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus	5
5.4.6. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu	6
Luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki	8
7.4.3. Tukea koskeva päätös	8
7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä	9
7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä	9
7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa	10
7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut	10
7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut	10
7.4.3.6. Apuvälineet	11
7.9. Paikallisesti päätettävät asiat	11

Luku 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestäminen

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävää elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhoolto ja oppimisen tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, opiskeluhoollon ja oppimisen tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhoollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä

huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua suunnitelmallisesti poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhoolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhooltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyyt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä **perusopetuksen oppimäärän tilapäisestä vapauttamisesta tai opetuksen poikkeavasta järjestämisestä** erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana. **Poissaolojakson jälkeen oppilaan paluu kouluun edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä kodin ja oppilaan kanssa sekä yhteistyötä eri toimijoiden kesken.**

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toimiminen. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppitunneita, päivittäin toistuvia rutiiniaskeleita sekä retkiä ja teemapäiviä. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden opetuksen sisältöjä voidaan yhdistää. Opetustilanteissa eri toiminta-alueiden oppilaskohtaiset tavoitteet yhdistyvät saumattomaksi kokonaisuudeksi ja edistävät uusien taitojen oppimista. Taitojen kehittämisellä tarkoitetaan oppilaan edistymistä taidoissaan ja käyttäytymisessään, ohjauksen tarpeen vähenemistä tai muuttumista sekä uusien taitojen oppimista.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen sekä soveltuvin osin laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä. Oppilas voi harjoitella oppiainekohtaisia taitoja mutta mikäli hänen suunnitelmassaan on paljon eri oppiaineiden sisältöjä, on aiheellista pohtia, olisiko hänen etunsa mukaista opiskella perusopetuksessa oppiaineittain.

Oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä **opinnoissa eteneminen ja oppilaan oppimisen arvioinnin periaatteet** edistymisen arviointi kuvataan oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle. Suunnitelmassa kuvataan myös oppilaan oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen sisältyy oppilaanohjausta, tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9 ja työelämään tutustumista vuosiluokilla 7–9, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista.

Työelämään tutustuminen voidaan toteuttaa esimerkiksi eri ammattialoihin, työpaikkoihin, tuettuun asumiseen, päivätoimintaan tai opiskelualoihin tutustumalla.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevan oppilaan oppimisen tavoitteet määritellään toiminta-alueittain. Oppilaalle asetettavien tavoitteiden tulee olla hänelle saavutettavissa olevia, realistisia ja mielekkäitä. Tavoitteet asetetaan siten, että oppilas pystyy näyttämään osaamisensa sekä huomaamaan oman kehityksensä. Tavoitteiden laatimisessa huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet sekä motivaatio ja toimintakyvyn tukeminen. Tavoitteet kohdistuvat oppilaan osaamisen ja oppimisen vahvistamiseen.

Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja työjärjestyksen mukaisesta koulupäivästä. Toiminta-alueittaiset tavoitteet, opetuksen sisällöt ja oppilaskohtaisen tuen toteutuminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä ja oppilaan kanssa työskentelevän muun henkilöstön välistä yhteistyötä sekä monialaista yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppimista tukeva kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kuntoutuksen ammattilaisten kanssa. Kuntoutusta toteuttavat kuntoutuksen asiantuntijat.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan vuosiviikkotuntimäärä on sama kuin vastaavalla luokka-asteella oppiaineittain opiskelevan oppilaan vuosiviikkotuntimäärä. Toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta tehdään perusopetuslain mukainen tukea koskeva hallintopäätös. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä muut mahdolliset tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden sekä oppilaan huoltajaa tai laillista edustajaa ennen päätöksen tekemistä.

5.4.6. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Oppilaan opetuksen ja tukimuotojen järjestäminen edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa (perusopetuslain 6 § tai 28 §:ssä tarkoitettussa) koulussa. Sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Hoidosta vastaavan sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle kuin sairaalassa erikoissairaanhoidossa potilaana olevalle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole oppilaan edun mukaista

perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta. Myös kunta, jossa sijaitsee muu erikoissairaanhoidon toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite. Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta sopivat yhdessä oppilaan opetuksen järjestämisestä ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Ennen päätöstä on kuultava oppilasta, hänen huoltajaansa sekä oppilaan opetuksen järjestäjää ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisia. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, päätöksen tekee sairaalan sijaintikunta.

Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultaatiolla tarkoitetaan yleisesti ammattilaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi, joten konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdentuu ensisijaisesti opettajille.

Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä toiminta-alueensa kunnille konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa. Tätä palvelua hyödynnetään, kun oppilaalle suunnitellaan tai toteutetaan vaativia monialaisia ennaltaehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä. Palvelua on järjestettävä voidaan tarjota myös muiden kuin sairaalassa erikoissairaanhoidossa jo olevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista lähikouluissa sekä tukea heitä turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomisessa. Lisäksi palvelun tarkoituksena on edistää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa toiminnallaan oppilaiden tukemiseen tarvittavia moniammatillisen ja monialaisen työn rakenteita.

Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa sopia moniammatillisessa yhteistyössä konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta. Samat tahot sopivat myös välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy omasta koulustaan sairaalaopetukseen tai palaa takaisin omaan kouluunsa. Jos oppilaan

opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava.

Luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

7.4.3. Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista.

Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet.

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskevan suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa.

Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Mikäli päätös tarkoittaa oppilaan koulupaikan vaihtumista, siitä tehdään erillinen hallintopäätös. Tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos kunta ei järjestä oppilaskohtaisia tukitoimia tai perusopetusta oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella niistä tukea koskevan päätöksen tekee oppilaan asuinkunta.

Tukea koskevaan päätökseen ei kirjata kuvauksia tukitoimista tai niiden toteuttamisesta, jotka on kuvattu oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Mikäli oppilaan tilanne ja tuen tarve muuttuvat oleellisesti, on tehtävä uusi tukea koskeva päätös. Oppilaan huoltajaa on kuultava tukea koskevaa päätöstä tehtäessä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen arvioidaan arviointia koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, ellei

oppilaalle ole tehty hallintopäätöstä perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöstä poikkeamisesta, tai jos oppilaalle on tehty hallintopäätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta.

7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai vuoden pituista jaksoa.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan antamasta opetuksesta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä oppilaskohtaisena tukitoimena.

7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle:

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena ei

sinänsä ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta erityisluokassa.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ~~ainoana~~ oppilaskohtaisena tukitoimena ei **sinänsä** ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti.

7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä oppilaille annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus tulkitsemispalveluun on oppilailla, joilla on kuulovamma, näkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua perusopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista tulkitsemispalveluista. Tulkitsemispalvelut ~~ainoana~~ oppilaskohtaisena tukitoimena eivät **sinänsä** ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tulkitsemispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

Oppilaskohtaisilla avustajapalveluilla tarkoitetaan opetukseen osallistumisen edellyttämiä avustajapalveluita tilanteissa, joissa muut osana koulun perustoimintaa järjestettävät oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja mahdollinen ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja

eivät tue riittävästi oppilaan perusopetuksen oppimäärän ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen järjestäjällä on mahdollisuus huolehtia avustajapalvelujen järjestämisestä henkilökohtaisen järjestämisen lisäksi myös luokkakohtaisten avustajapalvelujen avulla. Perusopetuslain 3 §:n ja 31 §:n säännökset edellyttävät kuitenkin, että oppilaan yksilölliset tarpeet selvitetään riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi hänen edellytystensä mukaisesti.

Avustajapalveluiden käyttäminen ~~ainoana~~ oppilaskohtaisena tukitoimena eivät **sinänsä** ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista avustajapalveluista. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oikeus saada oppilaskohtaisia avustajapalveluita koskevasta asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täyttävä valituskelpoinen päätös.

Avustamispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.6. Apuvälineet

Tulkitsemis- ja avustajapalvelujen lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalle oppilaalle turvataan myös opetukseen osallistumisen edellyttämät tarpeelliset apuvälineet, joiden avulla tuetaan oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa perusopetuksen oppimäärä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet. Apuvälineet voidaan oppilaan tarpeiden mukaan järjestää hänen käyttöönsä ryhmä, koulu tai luokkakohtaisesti. Luonteeltaan oppimäärän suorittamiseen ja opetukseen osallistumiseen tarkoitettut ja siten opetusvälineisiin rinnastettavat apuvälineet voidaan tarvittaessa järjestää myös henkilökohtaisesti. Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaalle ei järjestetä lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia koulussa ja muissa elämäntilanteissa tarvittavia apuvälineitä. Niihin oppilaalla on oikeus lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetun asetuksen mukaisesti.

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien ja muun henkilöstön välistä yhteistyötä, ja se voi edellyttää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Tukitoimien suunnittelussa voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muiden asiantuntijoiden konsultaatiota. Tästä päätetään opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä opetukseen osallistumisen edellyttämistä apuvälineistä.

Oppilaan apuvälineiden käyttö ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.9. Paikallisesti päätettävät asiat

Tässä luvussa määrätään Tornion kaupungin perusopetuksen paikalliset linjaukset ja täsmennykset lukuun 7.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa. Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa. Opettajien yhteissuunnittelu-aika ja koulun muun henkilöstön työaika suunnitellaan lukuvuodeksi kerrallaan siten, että suunnittelussa huomioidaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelun vaateet ja se, että koko henkilöstö saa mahdollisuuden vaikuttaa koulun toimintakulttuurin kehittymiseen ja on tietoinen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvistä käytännön järjestelyistä ja toteuttamisesta. Koulun toimintakulttuuria ja sen kehittymistä johtaa rehtori. Jokaisella koulussa työskentelevällä on vastuu toimintakulttuurin mukaisesta toiminnasta ja siitä, millaiseksi koulun toimintakulttuuri kehittyy.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttävät niiden kuvaamista lukuvuosisuunnitelmassa, suunnitelmallista johtamista ja toteutuneiden toimenpiteiden seuranta. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta. Opetuksen järjestäjä tekee, hallintosäännössään päätetyn mukaisesti suunnitelmaan perustuvan hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta oppilaskohtaisesta tuesta. Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan, ja tuen tarpeen muuttuessa tehdään uusi hallintopäätös. Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopettajuuden periaatteita noudattaen sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan erityispedagogista asiantuntemusta hyödyntäen. Opetuksen järjestäjä suunnittelee etukäteen, ennen uuden lukuvuoden alkua, ryhmäkohtaisia tukimuotoja kaikkiin perusopetuksen ryhmiin siten, että niiden toteuttaminen on ryhmän tarpeiden mukaan mahdollista läpi lukuvuoden. Tarvittaessa ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja niiden määrään tehdään muutoksia.

Opetuksen järjestäjän tulee huomioida ryhmäkohtaiset tukimuodot jo etukäteen tuntikehyksessään sekä opettajien lukujärjestyksissä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja resursoidaan opetusryhmäkohtaisesti ja niitä järjestetään ja toteutetaan ryhmämuotoisesti eli pääsääntöisesti ryhmässä. Opetuskielen tukiopetukseen varataan opetustunteja tarpeen mukaan. Opetuskielen tukiopetus toteutetaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisimmin

tavoin siten, että mahdollisimman moni oppilas hyötyy siitä. Ryhmän kokoa ei määritellä, vaan se perustuu kulloiseenkin tarpeeseen ja joustavuuteen. Ryhmälle kohdistettuna tukitoimet mahdollistavat pienemmän oppilasryhmän tai koko opetusryhmän tarpeiden huomioimisen yksittäisen oppilaan lisäksi, jolloin resurssit tulevat käyttöön tehokkaammin. Ryhmässä toteutettavat tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen ja ovat yksittäistä oppilasta vähemmän leimaavia.

Opetuksen järjestäjä varaa lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvaan lukuvuosisuunnitelmaan 0,122 tuntia/koulun oppilas ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin eli yleiseen tukiopetukseen, erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä sekä opetuskielen tukiopetukseen.

Tuntimäärä on vähimmäismäärä, jonka lisäksi ryhmäkohtaisia tukimuotoja on annettava oppilaiden tarpeen vaatiessa enemmän. Opetuksen järjestäjä päättää oppilaiden tarpeisiin perustuen, miten opetustunnit osoitetaan yleisen tukiopetuksen, opetuskielen tukiopetuksen sekä erityisopettajan antaman opetuksen kesken. Tuntien resursoinnin on oltava mahdollisimman yhdenvertaista ja erilaiset tuen tarpeet huomioon ottavaa.

Opetuksen järjestäjä tarkastelee ja arvioi edellisen lukuvuoden aikana seuraavan lukuvuoden koulu- ja luokkakohtaiset ryhmäkohtaisen tuen määrän yhdessä rehtoreiden kanssa. Samassa yhteydessä arvioidaan opettajien ja koulunkäynninohjaajien tarve ja opetustuntien määrä. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen osalta rehtorit käyvät henkilöstön kanssa keskustelua siitä, toteutetaanko ryhmäkohtaiset tukimuodot jakotunteja hyödyntämällä, yhteisopettajuuden kautta vai näitä yhdistelemällä. Samoin koulukohtaisesti on pohdittava tukiopetuksen järjestämisperiaatteista lukuvuosisuunnitelman laadintaa varten.

Erityisopettajan antamalla opetuksella muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan antamaa ja erityispedagogiseen osaamiseen perustuvaa opetusta, joka tukee luokan- tai aineenopetusta. Opetushenkilöstön yhteistyönä toteutettuna se perustuu opettajien yhteiseen näkemykseen ryhmän tai luokan tuen tarpeista. Erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa yhdessä luokan- tai aineenopettajan kanssa tai erityisopettaja voi antaa sitä omassa pienemmässä ryhmässä.

Jos oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve on kokonaisvaltaista ja laajasti oppimiseen ja koulunkäyntiin vaikuttavaa tai oppilaalla on muita merkittäviä vaikeuksia koulunkäynnissä, voidaan oppilaan opetus järjestää erityisluokassa. Oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Tämä tukitoimi vastaa kaikkein vaativimpiin tuen tarpeisiin.

Erityisluokkien ryhmäkokosäädökset pohjautuvat perusopetuslakiin ja asetuksiin. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään 10 oppilasta. Erityisluokan enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti. Sellaisessa erityisluokanopettajan opettamassa erityisluokassa, jossa opiskelee oppilaita, joilla on

varhennettu oppivelvollisuus, vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, saa olla enintään 8 oppilasta. Erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa, jonka opiskelijat opiskelevat toiminta-alueittain, saa olla enintään 6 oppilasta.

Erityisluokan oppilaat voivat opiskella osan opetuksesta yhteistyössä muiden opetusryhmien kanssa pedagogisina järjestelyinä, mikäli oppilaan opiskelu muun opetuksen yhteydessä on tarkoituksenmukaista ja edistää oppilaan oppimista. Näistä järjestelyistä sovitaan yhteistyössä ryhmän opettajan tai opettajien kanssa *välittömästi*, kun erityisluokan oppilaan opiskelua inklusiivisten periaatteiden mukaisesti suunnitellaan aloitettavan.

Opettajien tulee käydä yhdessä keskustellen läpi käytänteet, mitä oppimisen tavoitteita inklusiivisin periaatteiden mukaisesti opiskelevalla oppilaalla tai oppilailla on, mitä tukea he tarvitsevat tavoitteisiin päästäkseen ja minkälaista yhteistyötä opetuksen suunnittelun ja toteutuksen osalta on tarpeen. Lisäksi on tärkeää miettiä yhdessä, miten erityisluokan oppilaan osallisuutta ja koko oppilasryhmän ryhmäytymistä tuetaan ja vahvistetaan. Inklusiiviset periaatteet toteutuvat parhaiten, kun yhteisistä käytännöistä sovitaan mahdollisimman varhain koulun henkilökunnan kesken, tarvittaessa keskustellen siitä myös oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tornion kaupungin hallintosäännön (§ 64/26.5.2025) mukaan johtava rehtori päättää oppivelvollisuuslain 15 §:n mukaisesta opiskelupaikan osoittamisesta, perusopetuslain mukaisesta esi- ja perusopetuksen oppilaskohtaisen tuen myöntämisestä ja erityisluokkien muodostamisesta. Päätös erityisluokkapaikasta perustuu oppilaskohtaisen tuen suunnitelmaan ja arvioon.

Konsultaatio

Konsultaatiolla tässä yhteydessä tarkoitetaan neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäisiä neuvotteluja ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi sekä erityisopettajan antamaa neuvontaa toiselle opettajalle tai kasvatushenkilöstöön kuuluvalla henkilöllä oppilaita tai opetusta koskevista asioista. Erityisopettajan antama konsultaatio toteutetaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuneen lainsäädännön mukaisesti. Sitä ohjataan ja avataan vuosittain koulukohtaisessa lukuvuosisuunnitelmassa.

Tukiopetus

Yleistä tukiopetusta ja opetuskielen tukiopetusta järjestään oppituntien aikana samanaikaisesti yhteisopettajuutena tai oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivän pituuksien enimmäismäärät. Sekä yleistä tukiopetusta että opetuskielen tukiopetusta voidaan järjestää yksilöopetuksena tai useammalle oppilaalle samanaikaisesti, tilanteen ja tarpeen mukaan. Tarpeen arvioinnissa keskeistä on opettajan tekemä arvio, myös oppilas itse tai huoltaja voi pyytää tukiopetusta. Opetuskielen tukiopetustarve vaihtelee kunnittain, jopa kouluittain. Koulun rehtorin ja opettajien tulee arvioida opetuskielen tukiopetustarve ennen seuraavan lukuvuoden alkua ja tarvittaessa täsmentää arviota lukuvuoden aikana. Opetuskielen

tukiopetusta voi antaa oppilaan oma opettaja, samanaikais- tai yhteisopettaja tai erityisopettaja kulloisenkin tilanteen mukaan.

Oppilaskohtaiset tukitoimet

Silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun opetus- ja kasvatushenkilöstön kanssa. Oppilaskohtaisten tukitoimien suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa voidaan tehdä moniammatillista yhteistyötä esimerkiksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Se ei kuitenkaan ole edellytys perusopetuslain mukaisten tukitoimien aloittamiselle ja toteuttamiselle.

Perusopetuslaki määrittelee tulkitsemispalvelut sellaisiksi palveluiksi, jotka ovat edellytys oppilaan opetukseen osallistumiselle ja perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Näillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi henkilökohtaisten kommunikaatiovälineiden hyödyntämistä osana oppilaan opetusta. Tulkitsemispalveluiden tarpeen arviointi tehdään moniammatillisena yhteistyönä oppilaan yhteistyötahojen kanssa. Opetuksen järjestäjä on vastuussa arvioinnista ja tekee siitä hallintopäätöksen.

Opetuksen järjestäjä voi hyödyntää oman opetushenkilöstönsä ammattitaidon lisäksi moniammatillista asiantuntijayhteistyötä oppilaiden yksilöllisiä avustajatarpeita arvioitaessa. Opetuksen järjestäjä on vastuussa arvioinnista ja tekee siitä hallintopäätöksen.

Oppilaskohtaisilla apuvälineillä tarkoitetaan perusopetuslain mukaan sellaisia henkilökohtaisia apuvälineitä, jotka ovat edellytys oppilaan opetukseen osallistumiselle ja perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Opetuksen järjestäjä voi hyödyntää oman opetushenkilöstönsä ammattitaidon lisäksi moniammatillista asiantuntijayhteistyötä oppilaiden yksilöllisiä, henkilökohtaisia, opetukseen osallistumista tukevien apuvälineiden tarvetta arvioitaessa. Apuvälineet järjestetään oppilaan käyttöön hänen tarpeidensa mukaisesti. Apuvälineen hankinnasta tekee päätöksen opetuksenjärjestäjä.

Tuen tarpeen arviointi

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda opetuksen järjestäjän edustajalle esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävydestä.

Jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista.

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun opetus- ja kasvatushenkilöstön kanssa.

Tornion kaupungin hallintosäännön (§ 64/26.5.2025) mukaan oppilaskohtaista tukea koskevasta päätöksenteosta on vastuussa opetuksen järjestäjän edustajana johtava rehtori. Oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelevat oppilaan opettajat. Päätöstä valmisteltaessa toteutetaan hallintolain 6 luvun 34§:n mukainen huoltajan kuuleminen. Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointi, suunnittelu ja niihin liittyvä päätöksenteko toteutetaan yhteistyössä huoltajan ja oppilaan kanssa. Opetuksen järjestäjä pyrkii erityisesti oppilaan oman näkökannan huomioimiseen oppilaskohtaista tukea järjestettäessä. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset selvitetään ja otetaan huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.

Opetuksen järjestäjä tekee tiivistä yhteistyötä Lapin hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään niin maakunnallisesti, paikallisesti kuin koulutasollakin. Yhteistyötä myös suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan yhdessä opiskeluhoitopalveluiden tuottajan kanssa.

Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Oppilaskohtaista tukea järjestettäessä opetuksen järjestäjä on oikeutettu tarvittaessa, tuen järjestämiseksi pyytämään oppilaan pedagogisissa asioissa tietoa myös opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta. Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämismuodossa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä. Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista (Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri) sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua (sairaalakoulut). Opetuksen järjestäjän ulkopuolisesta konsultaation

käyttämisestä päättää koulun rehtori ja sen käyttämisestä ohjeistetaan vuosittain koulukohtaisessa lukuvuosisuunnitelmassa.

Oppilaan etenemisestä tavoitekokonaisuuksittain päättää opetuksen järjestäjän edustajana johtava rehtori. Päätöksen valmistelevat oppilaan opettajat. Päätöstä valmisteltaessa toteutetaan hallintolain 6 luvun 34§:n edellyttämä huoltajan kuuleminen. Opetuksen järjestäjä pyrkii erityisesti oppilaan oman näkökannan huomioimiseen tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä päätettäessä. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset selvitetään ja otetaan huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Tavoitekokonaisuuksia ei määritellä paikallisessa opetussuunnitelmassa, vaan ne laaditaan kullekin oppilaalle henkilökohtaisesti. Opetuksenjärjestäjä nimeää opetushenkilöstön edustajan vastuuhenkilöksi tavoitekokonaisuuksittain etenevän opiskelun osalta tapauskohtaisesti. Tavoitekokonaisuuksittain etenemistä seurataan vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain arvioidaan, kuten luvussa 6.6.2. määrätään.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppiaineen oppimäärän rajaamista on pidettävä viimesijaisena keinona. Opetuksen järjestäjän edustajana johtava rehtori päättää oppiaineen oppimäärän rajaamisesta ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätösesityksen oppiaineen oppimäärän rajaamisesta tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta valmistelevat oppilaan opettajat.

Päätöstä valmisteltaessa toteutetaan hallintolain 6 luvun 34 §:n edellyttämä huoltajan kuuleminen. Opetuksen järjestäjä pyrkii erityisesti oppilaan oman näkökannan huomioimiseen oppilaskohtaista tukea järjestettäessä. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset selvitetään ja otetaan huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.

Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppimäärän rajaamiseen tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen liittyvään päätöksentekoon, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Päätöksenteon tukena on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja

tukipalveluista (Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri) sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua (sairaalakoulut). Opetuksen järjestäjän ulkopuolisesta konsultaation käyttämisestä päättää koulun rehtori ja sen käyttämisestä ohjeistetaan vuosittain koulukohtaisessa lukuvuosisuunnitelmassa.

Vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä on tilapäinen ratkaisu, enintään neljäksi (4) kuukaudeksi kerrallaan. Opetuksen järjestäjän edustajana johtava rehtori päättää oppilaan vapauttamisesta oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä terveydenhuollon asiantuntijalausunnon tai lääkärintodistuksen perusteella. Päätösesityksen oppiaineen oppimäärän rajaamisesta tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta valmistelevat oppilaan opettajat.

Päätöstä valmisteltaessa toteutetaan hallintolain 6 luvun 34 §:n edellyttämä huoltajan kuuleminen. Opetuksen järjestäjä pyrkii erityisesti oppilaan oman näkökannan huomioimiseen päätöstä tehdessä. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset selvitetään ja otetaan huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.

Tiedonsiirto

Perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tuen lainmukaiselle toteutumiselle ja oppilaan oikeusturvan toteutumisen kannalta tiedonsiirto, erityisesti nivelvaiheissa esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä, toiselle asteelle tai muuhun oppivelvollisuuden suorittamiseen soveltuvaan koulutukseen siirryttäessä, oppilaan vaihtaessa lähikouluun tai muuttaessa toiselle paikkakunnalle on ensi arvoisen tärkeää.

Koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimittaa viipymättä peruskoulusta uudelle koulutuksen järjestäjälle salassapitosäännösten estämättä. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020, 23 §.)

Tiedonsiirto tähtää tuen jatkumiseen oppilaan siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta toiselle asteelle tai muuhun oppivelvollisuuden suorittamiseen soveltuvaan koulutukseen sekä muutoin koulua vaihtaessa.

Tiedonsiirron käytänteet sovitaan opetuksen järjestäjän sisäisesti ja yhteistyöoppilaitosten kesken. Käytännöt täsmentyvät ja täydentyvät koulu- ja lukuvuosikohtaisesti ja niistä kirjataan tarkemmin koulukohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa.